

Türkiye turizmi nereye gidiyor?..

Türkiye'de bir zamanlar turizmin gelişmesi için tek eksiğin yatak olduğu söylenirdi. Bu eksiklik şimdilerde ortadan kalktı. Ancak sorunlar bitmedi, daha da arttı. Şimdi de bu yatakların pazarlanması derdi başladı. As-lına bakarsanız otelleri dolduruyoruz da!.. Ama hangi fiyatlarda?..

O güzelim tesisler, yapılan hatalar nedeniyle Batı Avrupa'nın orta ve daha alt gelir düzeylerindeki insanların tatil merkezi durumuna gelmiştir. 400 marka kadar düşen fiyatlarla bir haftalığına Türkiye'de tatil satılması ve gelen insanların ise iki-üç yıldızlı otellerde konaklamaları, hataların ne derece önemli olduğunu göstermeye yetecek boyuttadır. Türkiye'nin turizm başkenti diye "lanse" edilen Antalya ve bölgesinde bir kişiye 13-25 mark arasında değişen fiyatlarla kahvaltı-yatak hizmetinin verilmesi, Türk turizminin acizliğinin bir başka ölçüsüdür.

Öte yandan resmi açıklamalarda durmadan Türkiye'ye 5 milyondan fazla turist geldiğinin açıklanması, ancak gerçekte "turist" olarak nitelendirilebileceklerin çok düşük rakamlarda olması da düşündürücüdür. Eğer istatistiklere bir göz atılabilirse, Türkiye'ye gelenlerin önemli bir çoğunluğunun eski Doğu Bloku ülkelerinden gümrük ticarinin de içinde olduğu birtakım "ticari" faaliyetlerde bulunanlar olduğu görülebilecektir. Bu tür "turistler" Türkiye'de para harcamak bir yana, dönüşlerinde yanlarında önemli miktarda "döviz"le dönmektedirler. Öte yandan Turizm Bakanlığı'nca tutulan istatistiklerin, başta örneklem ve veri toplama olmak üzere birtakım metodolojik eksiklikleri taşıması, günlük yaşamdaki durumun istatistik verilerinden daha kötü olabileceğini akla getirmektedir.

Turizm faaliyetlerinin çevreye verdiği zarar ise bir başka önemli sorundur. Şimdi, 1983-1988 yılları arasında planlardaki sapmalardan kaynaklanan zararları bir yana bırakalım. "Oldu bir kere" diyelim. "Bir daha inşallah olmaz" diyelim. Ancak, şimdilerde turizm yörelerinde yaşananlar hiç de hatalardan "ders almış" olduğumuzu göstermemektedir. Aslına bakarsanız bir zamanlar iyi ya da kötü devlet ve onun turizmle ilgilenen bakanlığı, turizmi yönlendiriyor, onun gelişmesine katkıda bulunabiliyordu. Bugün böyle bir görüntü yok turizm merkezlerinde. Turizm, kendi kurallarına göre gelişmektedir. Bu gelişimde yerel yönetimlerin rolü de çok azdır. Devlet turizmle ilgili plan hazırlamakta, ancak onu uygulayamamaktadır. Planların sonuçları, hedeflenenlerden oldukça farklı olmaktadır.

Turizmin bu kendine buyruk gelişme trendinin değiştirilmemesi durumunda, yukarıda açıklamaya çalıştığımız şimdiki açmazlar çok daha fazla büyüyecektir. Bu nedenle turizm yörelerinde planlamadan başlayıp, işletmelerin denetlenmesine değin uzanan geniş bir çizgide sektör, yerel yönetim ve ilgili bakanlıklardan oluşturulacak apayrı bir örgütlenme içine girilmesinde büyük yararlar bulunmaktadır. Dünya değişiyor, Türkiye değişiyor, ve bunlara paralel olarak turizm sektörü de bu değişimi izliyor. Eğer bu ülkede devlet, turizmle ilgili gelişmeleri geriden izlemek istemiyor, olayları olumlu yönde etkilemek istiyorsa turizm yöre ve merkezlerinin yönetiminde kesinlikle yeni idari yapının getirmek zorundadır.